

ĐỔI MỚI HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA GÓP PHẦN PHÁT TRIỂN TOÀN DIỆN NĂNG LỰC CHO HỌC VIÊN Ở CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI HIỆN NAY TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ

Lưu Quang Vũ, Lê Thị Thu Hà, Nguyễn Trần Tuấn Vinh
Tiểu đoàn 1, Trường Sĩ quan Lục quân 2

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số, hoạt động ngoại khóa tại các nhà trường quân đội cần được đổi mới nhằm phát huy vai trò trong phát triển năng lực toàn diện cho học viên. Bài viết khẳng định hoạt động ngoại khóa không chỉ bổ trợ kiến thức mà còn góp phần bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, năng lực nghề nghiệp, kỹ năng xã hội và năng lực số cho học viên. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất một số giải pháp như: đổi mới tư duy tổ chức theo định hướng phát triển năng lực; ứng dụng công nghệ số; phát triển câu lạc bộ học thuật; gắn hoạt động với thực tiễn quân sự; xây dựng môi trường học tập sáng tạo. Những giải pháp này góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội hiện đại.

Từ khóa: Hoạt động ngoại khóa; phát triển năng lực; nhà trường quân đội; chuyển đổi số; học viên.

INNOVATING EXTRACURRICULAR ACTIVITIES CONTRIBUTES TO THE HOLISTIC DEVELOPMENT OF STUDENTS IN MILITARY SCHOOLS TODAY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

Abstract: In the context of digital transformation, extracurricular activities in military schools need to be innovated to enhance their role in the holistic development of students. This article affirms that extracurricular activities not only supplement knowledge but also contribute to fostering political acumen, moral character, professional competence, social skills, and digital capabilities for students. Based on this, the author proposes several solutions such as: innovating organizational thinking towards competency development; applying digital technology; developing academic clubs; linking activities with military practice; and building a creative learning environment. These solutions contribute to improving the quality of training and meeting the requirements of building a modern army.

Keywords: Extracurricular activities; competency development; military school; digital transformation; students.

Nhận bài: 18/03/2026

Phản biện: 18/04/2026

Duyệt đăng: 21/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, quá trình chuyển đổi số đang tác động mạnh mẽ đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó có giáo dục và đào tạo. Sự phát triển của công nghệ số, trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn và các nền tảng học tập trực tuyến đã tạo ra những phương thức mới trong tổ chức hoạt động giáo dục, đồng thời đặt ra yêu cầu phải đổi mới nội dung và phương pháp đào tạo nhằm phát triển năng lực toàn diện cho người học.

Đối với hệ thống các học viện, nhà trường quân đội, nhiệm vụ đào tạo đội ngũ sĩ quan không chỉ đòi hỏi trang bị kiến thức chuyên môn quân sự mà còn phải hình thành bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, năng lực tổ chức chỉ huy và khả năng thích ứng với môi trường tác chiến hiện đại. Trong quá trình đào tạo đó, bên cạnh hoạt động học tập chính khóa, các hoạt động ngoại khóa đóng vai trò quan trọng trong việc mở rộng môi trường giáo dục, tạo điều kiện để học viên rèn luyện kỹ năng, phát triển tư duy và hoàn thiện nhân cách.

Tuy nhiên, trước yêu cầu đổi mới giáo dục và sự phát triển nhanh chóng của công nghệ số, việc tổ chức hoạt động ngoại khóa ở một số nhà trường quân đội vẫn còn những hạn chế nhất định như nội dung chưa thật sự phong phú, hình thức tổ chức chưa tận dụng hiệu quả các nền tảng công nghệ, mức độ gắn kết giữa hoạt động ngoại khóa với phát triển năng lực của học viên còn chưa cao. Vì vậy, nghiên cứu đổi mới hoạt động ngoại khóa nhằm góp phần phát triển toàn diện năng lực cho học viên trong bối cảnh chuyển đổi số là vấn đề có ý nghĩa quan trọng đối với nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo ở các nhà trường quân đội hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của hoạt động ngoại khóa trong phát triển năng lực toàn diện cho học viên các nhà trường quân đội

Trong hệ thống giáo dục, đào tạo của các nhà trường quân đội, hoạt động ngoại khóa giữ vai trò quan trọng trong việc bổ trợ và hoàn thiện

quá trình đào tạo chính khóa. Nếu chương trình giảng dạy trên lớp tập trung vào việc truyền thụ tri thức, hình thành nền tảng lý luận và kỹ năng chuyên môn thì hoạt động ngoại khóa lại tạo ra môi trường thực tiễn để học viên vận dụng kiến thức, rèn luyện phẩm chất, phát triển kỹ năng và củng cố bản lĩnh nghề nghiệp. Sự kết hợp hài hòa giữa hai loại hình hoạt động này góp phần hình thành nên năng lực toàn diện cho học viên, yếu tố đặc biệt quan trọng đối với đội ngũ sĩ quan tương lai của quân đội.

Trước hết, hoạt động ngoại khóa có ý nghĩa quan trọng trong việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, củng cố lý tưởng và niềm tin của học viên đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Trong môi trường quân đội, bản lĩnh chính trị là nền tảng để người quân nhân giữ vững lập trường, kiên định mục tiêu, lý tưởng cách mạng và sẵn sàng hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao. Thông qua các hoạt động ngoại khóa như sinh hoạt chính trị, diễn đàn thanh niên, chương trình tìm hiểu truyền thống cách mạng, giao lưu với các nhân chứng lịch sử hoặc tham gia các hoạt động giáo dục truyền thống, học viên có điều kiện tiếp cận trực tiếp với những giá trị lịch sử và tinh thần của quân đội. Những trải nghiệm đó giúp học viên hiểu sâu sắc hơn về truyền thống chiến đấu và trưởng thành của quân đội nhân dân, từ đó hình thành niềm tự hào, ý thức trách nhiệm và động lực phấn đấu trong học tập và rèn luyện. Tư tưởng của Hồ Chí Minh về việc xây dựng người quân nhân cách mạng “vừa hồng, vừa chuyên” vẫn giữ nguyên giá trị định hướng đối với công tác giáo dục trong các nhà trường quân đội hiện nay.

Bên cạnh việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, hoạt động ngoại khóa còn tạo điều kiện thuận lợi để học viên phát triển các năng lực nghề nghiệp cần thiết của người sĩ quan. Trong quá trình tham gia các hoạt động tập thể, học viên phải phối hợp với đồng đội, tham gia tổ chức và điều hành các hoạt động chung, giải quyết những tình huống phát sinh trong thực tiễn. Những trải nghiệm này giúp học viên rèn luyện kỹ năng lãnh đạo, khả năng tổ chức và điều hành tập thể – những phẩm chất quan trọng đối với người chỉ huy quân sự trong tương lai. Ngoài ra, các hoạt động như hội thi chuyên môn, diễn đàn học thuật, câu lạc bộ

nghiên cứu khoa học hoặc các chương trình trao đổi kinh nghiệm học tập còn giúp học viên củng cố kiến thức chuyên ngành, nâng cao năng lực tư duy và khả năng vận dụng tri thức vào thực tiễn quân sự.

Hoạt động ngoại khóa cũng góp phần quan trọng trong việc phát triển các kỹ năng mềm và năng lực xã hội của học viên. Trong môi trường học tập và rèn luyện tập thể, học viên thường xuyên phải tham gia các hoạt động giao lưu, thảo luận, hợp tác và giải quyết các nhiệm vụ chung. Quá trình này giúp họ rèn luyện kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm, khả năng thích ứng với các hoàn cảnh khác nhau và tinh thần đoàn kết trong tập thể quân nhân. Những kỹ năng này không chỉ có ý nghĩa trong quá trình học tập tại nhà trường mà còn là nền tảng quan trọng để người sĩ quan thực hiện tốt nhiệm vụ quản lý, chỉ huy đơn vị sau khi tốt nghiệp.

Ngoài ra, trong bối cảnh chuyên đổi số đang tác động mạnh mẽ đến lĩnh vực giáo dục và đào tạo, hoạt động ngoại khóa còn đóng vai trò thúc đẩy sự hình thành và phát triển năng lực số cho học viên. Việc tổ chức các diễn đàn học thuật trên môi trường số, các cuộc thi sáng tạo công nghệ, các chương trình nghiên cứu khoa học hoặc các hoạt động trao đổi chuyên môn thông qua nền tảng trực tuyến giúp học viên tiếp cận với những phương thức học tập mới, đồng thời rèn luyện kỹ năng khai thác và sử dụng công nghệ trong quá trình học tập và nghiên cứu. Điều này đặc biệt quan trọng trong bối cảnh quân đội hiện đại ngày càng gắn chặt với sự phát triển của khoa học, công nghệ và các hệ thống tác chiến công nghệ cao.

Một khía cạnh quan trọng khác của hoạt động ngoại khóa là góp phần xây dựng môi trường văn hóa giáo dục lành mạnh trong các nhà trường quân đội. Thông qua các hoạt động văn hóa, thể thao, giao lưu nghệ thuật, các chương trình tình nguyện hoặc hoạt động cộng đồng, học viên có cơ hội phát triển đời sống tinh thần phong phú, đồng thời hình thành những giá trị văn hóa tích cực trong tập thể. Môi trường văn hóa này không chỉ giúp học viên cân bằng giữa học tập và rèn luyện mà còn góp phần hình thành nhân cách, lối sống và phong cách ứng xử của người sĩ quan.

Như vậy, hoạt động ngoại khóa không chỉ là phần bổ trợ cho chương trình đào tạo chính khóa mà còn là một thành tố quan trọng trong quá trình giáo dục toàn diện ở các nhà trường quân đội. Khi được tổ chức khoa học, gắn với mục tiêu đào tạo và phù hợp với yêu cầu của chuyển đổi số trong giáo dục, các hoạt động ngoại khóa sẽ tạo ra môi trường giáo dục năng động, giúp học viên phát triển toàn diện về phẩm chất chính trị, năng lực nghề nghiệp, kỹ năng xã hội và năng lực công nghệ. Đây chính là cơ sở quan trọng để đào tạo đội ngũ sĩ quan có bản lĩnh, trí tuệ và khả năng thích ứng với những yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

2.2. Một số giải pháp đổi mới hoạt động ngoại khóa góp phần phát triển toàn diện năng lực cho học viên các nhà trường quân đội trong bối cảnh chuyển đổi số

Thứ nhất, đổi mới tư duy tổ chức hoạt động ngoại khóa theo định hướng phát triển năng lực người học.

Để các hoạt động ngoại khóa thực sự phát huy hiệu quả giáo dục, các nhà trường quân đội cần chuyển từ cách tiếp cận tổ chức hoạt động mang tính phong trào sang cách tiếp cận theo định hướng phát triển năng lực. Điều này đòi hỏi việc xây dựng kế hoạch hoạt động ngoại khóa phải xuất phát từ mục tiêu đào tạo sĩ quan và yêu cầu phát triển năng lực toàn diện cho học viên.

Các chương trình ngoại khóa cần được thiết kế theo hướng tạo cơ hội cho học viên tham gia chủ động, phát huy tính sáng tạo và khả năng tự tổ chức. Thay vì chỉ tham gia với vai trò thụ động, học viên cần được giao nhiệm vụ lập kế hoạch, tổ chức và điều hành các hoạt động. Quá trình này sẽ giúp học viên rèn luyện năng lực lãnh đạo, kỹ năng quản lý tập thể và khả năng giải quyết vấn đề trong thực tiễn.

Thứ hai, tích hợp các yếu tố công nghệ số vào nội dung và phương thức tổ chức hoạt động ngoại khóa.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, việc ứng dụng công nghệ vào các hoạt động giáo dục là xu hướng tất yếu. Các nhà trường quân đội có thể khai thác các nền tảng số để tổ chức các hoạt động học thuật trực tuyến, diễn đàn trao đổi kiến thức chuyên môn hoặc các cuộc thi tìm hiểu kiến thức quân sự trên môi trường mạng.

Bên cạnh đó, các công nghệ mô phỏng, thực tế ảo và các hệ thống huấn luyện số có thể được lồng ghép vào các hoạt động ngoại khóa nhằm giúp học viên tiếp cận các tình huống huấn luyện một cách trực quan và sinh động hơn. Việc ứng dụng các công nghệ này không chỉ nâng cao hiệu quả giáo dục mà còn góp phần hình thành năng lực công nghệ và tư duy số cho học viên.

Thứ ba, phát triển các mô hình câu lạc bộ học thuật và sáng tạo trong nhà trường.

Một hướng đổi mới quan trọng của hoạt động ngoại khóa là phát triển các mô hình câu lạc bộ học thuật và sáng tạo trong nhà trường. Các câu lạc bộ chuyên môn, câu lạc bộ nghiên cứu khoa học, câu lạc bộ công nghệ hoặc các nhóm học thuật liên ngành có thể tạo môi trường thuận lợi để học viên trao đổi kiến thức, chia sẻ kinh nghiệm và phát triển tư duy nghiên cứu.

Thông qua các hoạt động này, học viên có cơ hội tiếp cận các vấn đề khoa học, công nghệ mới, đồng thời rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng thuyết trình và khả năng phân tích các vấn đề chuyên môn. Đây là những yếu tố quan trọng góp phần nâng cao năng lực nghề nghiệp của người sĩ quan trong tương lai.

Thứ tư, tăng cường gắn kết hoạt động ngoại khóa với thực tiễn nhiệm vụ quân sự.

Một trong những yêu cầu quan trọng của giáo dục quân sự là tính thực tiễn cao. Vì vậy, các nhà trường cần chú trọng tổ chức các hoạt động ngoại khóa gắn với thực tiễn huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và môi trường đơn vị cơ sở.

Các chương trình tham quan thực tế, giao lưu với các đơn vị chiến đấu, các hoạt động trải nghiệm tại thao trường hoặc các cuộc thi mô phỏng tình huống quân sự có thể giúp học viên hiểu rõ hơn về đặc điểm công tác của người sĩ quan. Thông qua quá trình tham gia các hoạt động này, học viên không chỉ củng cố kiến thức chuyên môn mà còn hình thành tư duy nghề nghiệp và khả năng thích ứng với môi trường quân sự.

Thứ năm, xây dựng môi trường văn hóa học tập và sáng tạo trong nhà trường quân đội.

Hoạt động ngoại khóa chỉ thực sự phát huy hiệu quả khi được đặt trong một môi trường giáo dục tích cực. Vì vậy, các nhà trường cần chú trọng xây dựng môi trường văn hóa học tập và sáng tạo,

trong đó khuyến khích học viên tích cực tham gia các hoạt động học thuật, nghiên cứu khoa học và sáng kiến cải tiến kỹ thuật.

Việc tổ chức các diễn đàn khoa học, hội thi sáng tạo trẻ, các cuộc thi học thuật hoặc các chương trình giao lưu khoa học sẽ góp phần tạo động lực cho học viên học tập và nghiên cứu. Đồng thời, môi trường này cũng giúp hình thành tinh thần ham học hỏi, ý thức đổi mới và khả năng sáng tạo, những phẩm chất quan trọng của người sĩ quan trong quân đội hiện đại.

III. KẾT LUẬN

Hoạt động ngoại khóa là một thành tố quan trọng trong quá trình giáo dục và đào tạo ở các nhà trường quân đội, góp phần phát triển toàn diện

năng lực của học viên. Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ, việc đổi mới nội dung và phương thức tổ chức hoạt động ngoại khóa trở thành yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo sĩ quan.

Thông qua việc xây dựng nội dung hoạt động phù hợp, đa dạng hóa hình thức tổ chức, ứng dụng công nghệ số và phát huy vai trò chủ động của học viên, các nhà trường quân đội có thể tạo ra môi trường giáo dục năng động, sáng tạo và hiệu quả. Điều này không chỉ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo mà còn giúp hình thành đội ngũ sĩ quan có năng lực toàn diện, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam ngày càng chính quy, tinh nhuệ và hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam (2021), Công tác giáo dục chính trị trong Quân đội nhân dân Việt Nam, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.

Nguyễn Văn Hùng (2020), *Giáo dục và đào tạo sĩ quan trong các học viện, nhà trường quân đội*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.

Phạm Minh Hạc (2018), *Giáo dục con người trong thời đại mới*, Nxb Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.